

7. გამოცდის ჩატარება

7.1. საგამოცდო ცენტრის შერჩევა

ყველა კანდიდატის გამოცდა ტარდება ერთ ცენტრში. აპრობირებული და გამოცდილი მიდგომებიდან გამომდინარე გამოცდები ტარდება ბაფის პროფესიონალ ბუღალტერთა ინსტიტუტის შენობაში. გამოცდაზე ზედამხედველობას ახორციელებენ ბაფის საგამოცდო კომისიის მიერ შერჩეული, სათანადო უნარ-ჩვევებისა და წლების მანძილზე დაგროვილი გამოცდილების მქონე ზედამხედველები.

კანდიდატების რაოდენობის სიჭარბის ან/და სხვა გარემოებიდან გამომდინარე, საჭიროების შემთხვევაში, საგამოცდო კომისია შეარჩევს სხვა საგამოცდო ცენტრს.

საგამოცდო ცენტრის შესარჩევად გამოიყენება კრიტერიუმები, რომლის მიხედვით ყველა კანდიდატს ექმნება ერთნაირი და გონივრული კომფორტი და ამავე დროს უზრუნველყოფილი იქნება საგამოცდო პროცესის უსაფრთხოება და დაცულობა. კერძოდ, ცენტრის შერჩევისას გათვალისწინებული იქნება:

- გონივრულად ადვილად მისადგომია თუ არა ავტომობილების, ან საზოგადოებრივი ტრანსპორტისთვის და ცენტრის შენობის მახლობლად საკმარისი ავტოსადგომებია თუ არა;
- კომფორტულია თუ არა, არის თუ არა სათანადო გათბობის და გაგრილების შესაძლებლობა;
- უზრუნველყოფილია თუ არა სათანადო განათებითა და ვენტილაციით;
- აკმაყოფილებს თუ არა სახანძრო უსაფრთხოების სტანდარტებს და აქვს თუ არა ადვილად მისადგომი საავარიო გასასვლელები;
- შესაძლებელია თუ არა კანდიდატებს შორის საკმარისი მანძილის დაცვა. საკმარისი მანძილის განმსაზღვრელია შემდეგი:
 - ✓ 2.2 კვ.მ. ფართობი ერთ კანდიდატზე;
 - ✓ ინდივიდუალური მაგიდები ზომით 0,5მ. x 0,75 მ-ზე;
 - ✓ მაგიდების დაშორება წინ, უკან ან გვერდით მდგომი მაგიდიდან 1 მ.
 - ✓ ინდივიდუალური მაგიდის ალტერნატივაა 1,8-2 მ. სიგრძის მაგიდა 2 კანდიდატისათვის;
- დაცულია თუ არა ხელშემშლელი ხმაურისგან;
- აღჭურვილია თუ არა საგამოცდო მასალების შესანახი ადვილად მისადგომი და უსაფრთხო ადგილით;
- გამოყოფილია თუ არა სამუშაო ადგილი ზედამხედველებისთვის;
- ბაფი სრული სასერტიფიკაციო პროგრამის მატერიალური და ადამიანური რესურსი 135
- საათი ისეთ ადგილას არის თუ არა განთავსებული, რომ ყველა კანდიდატს შეეძლოს მისი დანახვა;
- შესაძლებელია თუ არა ოთახში შესვლისა და გამოსვლის გაკონტროლება; და
- ტუალეტები მოწყობილია თუ არა ხელსაზღაურებისთვის გამოცალკევებული ადგილით, საიდანაც შეიძლება შესვლისა და გამოსვლის გაკონტროლება.

7.2. საგამოცდო მასალის დარიგება

გამოცდის თარიღამდე საგამოცდო მასალა ინახება ბაფის საგამოცდო კომისიის ოფისში უსაფრთხო ადგილას, სპეციალურად გამოყოფილ რკინის კარადაში. გამოცდის წინა დღეს საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე:

- ამზადებს საგამოცდო ცენტრში კანდიდატების განაწილების სქემას ოთახების მიხედვით;
- დამხმარე პერსონალის გამოყენებით ნომრავს მაგიდებს და რწმუნდება კანდიდატების მისაღებად ცენტრის მზადყოფნაში;
- აკომპლექტებს საგამოცდო მასალას ცალკეულ საგამოცდო ოთახში საჭირო რაოდენობის მიხედვით, ათავსებს და ლუქავს მათ ცალ-ცალკე პაკეტებად მთავარი ზედამხედველის თანდასწრებით;
- დაპაკეტებულ-დალუქულ საგამოცდო მასალას აბრუნებს უსაფრთხო ადგილას შესანახად.
- გამოცდის დაწყებამდე 1 საათით ადრე დაკომპლექტებული და დალუქული საგამოცდო მასალა გადაეცემა საგამოცდო კომისიიდან მთავარ ზედამხედველად დანიშნულ პირს, რომელსაც პასუხისმგებლობა ეკისრება საგამოცდო ცენტრში მთლიანად გამოცდის ჩატარებაზე. მთავარ ზედამხედველზე საგამოცდო მასალის გადაცემა ფორმდება მიღება-ჩაბარების აქტით. მთავარი ზედამხედველი საგამოცდო მასალას უნაწილებს საგამოცდო ოთახში პასუხისმგებელ ზედამხედველად დანიშნულ პირებს კანდიდატებისთვის დასარიგებლად.

7.3. საგამოცდო ცენტრის ზედამხედველების მოვალეობები

გამოცდის მიმდინარეობისას კანდიდატებზე სათანადო მონიტორინგის განხორციელების მიზნით, გამოიყოფა საკმარისი ზედამხედველები, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს იმის გარანტია, რომ გამოუვლენელი არ დარჩება არც ერთი კანდიდატის მიერ ჩანაწერის ან სხვა დაუშვებელი მასალის გამოყენება, საგამოცდო კითხვების, ან პასუხების გადაწერა მათი საგამოცდო ოთახიდან შემდგომ გატანის მიზნით, სხვა კანდიდატის პასუხების რვეულში ჩახედვა, ან გამოცდასთან დაკავშირებული მასალის გატანა საგამოცდო ოთახიდან.

მონიტორინგის უზრუნველსაყოფად მთავარ ზედამხედველს ეხმარებიან პასუხისმგებელი ზედამხედველები. ბაფში მრავალწლიანი გამოცდილების მანძილზე არსებობს ზედამხედველობის პრაქტიკის მქონე პირთა სია. მათთან წინასწარი კომუნიკაციით მთავარი ზედამხედველი აზუსტებს შემდეგენ თუ არა ისინი ზედამხედველის როლის შესრულებას გამოცდის დღეებში. პირები, რომლებიც მოწვეულნი იქნებიან ზედამხედველებად, გამოცდის დღეს საგამოცდო ცენტრში ცხადდებიან გამოცდის დაწყებამდე ერთი საათით ადრე. მათ ეძლევათ ზუსტი მითითებები მონიტორინგის განსახორციელებლად (მე-12 დანართში აღწერილია ზედამხედველებისათვის განკუთვნილი ინსტრუქცია).

ზედამხედველების საჭირო რაოდენობას განსაზღვრავს მთავარი ზედამხედველი იმ პრინციპით, რომ ყოველ საგამოცდო ოთახში გამოცდაზე მონიტორინგს ორი ზედამხედველი ახორციელებდეს.

ზედამხედველებს არ უნდა ჰქონდეთ ახლო ოჯახური/ნათესაური ურთიერთობა რომელიმე კანდიდატთან, რომელიც მოცემულ თარიღში წერს გამოცდას, არც სხვა ისეთი პრობლემა უნდა არსებობდეს, რასაც პოტენციურად შეუძლია ინტერესთა კონფლიქტის გამოწვევა.

მოწვეული ზედამხედველები უნდა იყვნენ თავაზიანი, გულისხმიერი, ჩამოყალიბებული პიროვნებები, ტაქტიანი, პუნქტუალური და მონიტორინგის სათანადო უნარ-ჩვევის მქონე პირები. ზედამხედველად შესაძლებელია მოწვეული იყოს როგორც ბაფის წევრი, ისე გარეშე პირები. დაუშვებელია ზედამხედველებად იმ პირების მოწვევა, რომლებიც ბაფის ფარგლებში ლექციებს უტარებდნენ კანდიდატებს.

მთავარი ზედამხედველი.

საგამოცდო ცენტრის მთავარი ზედამხედველი პასუხისმგებელია:

- საგამოცდო მასალების დაცვის უზრუნველყოფაზე;
- კანდიდატების უსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე;
- ზედამხედველების შერჩევა/მომზადებასა და მათზე ზედამხედველობის განხორციელებაზე;
- კანდიდატების მიერ ჩაბარებული საგამოცდო მასალის შედარებაზე გამოცდაზე დამსწრე კანდიდატების რაოდენობასთან; და
- ყველა მასალის სათანადოდ მომზადების უზრუნველყოფაზე განათლების კომიტეტისათვის გადასაცემად.

საგამოცდო ცენტრის მთავარი ზედამხედველი დაკისრებულ პასუხისმგებლობებს წინასწარ აცნობს ყველა ზედამხედველს, რომლებიც ადმინისტრაციული პროცედურების განხორციელებაში ეხმარებიან საგამოცდო ცენტრში (მთავარი ზედამხედველის ფუნქციების შესრულებისათვის დამხმარე დოკუმენტები მოცემულია მე-11 დანართში).

პასუხისმგებელი ზედამხედველები.

პასუხისმგებელი ზედამხედველების მოვალეობებია:

- გამოცდაზე გამოცხადებული კანდიდატების ვინაობის დადგენა, რეგისტრაცია, საგამოცდო ოთახებში განაწილება და განთავსება;
- საგამოცდო მასალის განაწილება;
- გამოცდის დროს კანდიდატებზე დაკვირვება;
- საგამოცდო ოთახში შესვლისა და გამოსვლის კონტროლი;
- საგამოცდო მასალების შეგროვება, აღრიცხვა და უსაფრთხოდ შენახვა; და
- რეაგირება უწყსრიგობასა და საგანგებო სიტუაციებზე.

ზედამხედველები:

- ✓ იმოსებიან აკურატულად და იცვამენ კომფორტულ, უხმაურო ფეხსაცმელს. ატარებენ ვინაობის საიდენტიფიკაციო ნიშანს/იარლიყს;
- ✓ უზრუნველყოფენ წყნარ და კომფორტულ ატმოსფეროს კანდიდატებისათვის;
- ✓ საგამოცდო ცენტრის მთავარ ზედამხედველს აცობინებენ უჩვეულო სიტუაციების შესახებ;
- ✓ აქტიურად მოძრაობენ და ათვალთვლებენ საგამოცდო ოთახს;
- ✓ არ საუბრობენ და არც კითხულობენ გამოცდის მიმდინარეობისას.

7.4. უსაფრთხოების საკითხები

7.4.1. ლეგიტიმური კანდიდატების იდენტიფიცირება

საგამოცდო ცენტრის მთავარ ზედამხედველს გადაეცემა იმ კანდიდატების სია, რომელთაც გამოცდის ჩაბარების ნებართვა მიეცათ. კანდიდატების სიები დგება ანბანის მიხედვით. კანდიდატებს მოეთხოვებათ ვინაობის დამადასტურებელი სათანადო დოკუმენტის წარმოდგენა. ამგვარი დოკუმენტია ბაფის მიერ გაცემული ფოტოსურათიანი წევრის მოწმობა და პირადობის დამადასტურებელი მოწმობა.

საგამოცდო ოთახში შესვლამდე კანდიდატი ვინაობის დამადასტურებელ დოკუმენტს წარუდგენს მარეგისტრირებელ ზედამხედველს და ხელს აწერს სარეგისტრაციო სიაში მისი გვარის გასწვრივ. რეგისტრაციის დროს კანდიდატს გადაეცემა საგამოცდო ოთახის და მაგიდის ნომრის მიმანიშნებელი ბარათი.

7.4.2. საგამოცდო ოთახში შესვლა/ოთახიდან გასვლა

საგამოცდო ოთახში დაიშვებიან მხოლოდ ლეგიტიმური კანდიდატები. კანდიდატების ოთახში შესვლა დასაშვებია რეგისტრაციის გავლისთანავე. დავიანების შემთხვევაში კანდიდატები დაიშვებიან მაშინ, თუ გამოცდის დაწყებიდან გასული არ არის მხოლოდ 30 წუთზე მეტი.

ნებისმიერი კანდიდატის საგამოცდო ოთახიდან გასვლა და ოთახში დაბრუნება გამოცდის გაგრძელების უფლებით დასაშვებია გამოცდის დაწყებიდან ერთი საათის შემდეგ. იგი დაუშვებელია გამოცდის ბოლო 30-წუთიან პერიოდში. კანდიდატი უფლებამოსილია წერის დასრულების შემდეგ გავიდეს საგამოცდო ოთახიდან. ასეთ შემთხვევაში, კანდიდატმა უნდა დატოვოს საგამოცდო სივრცე (დერაფანი) დაუყოვნებლივ. დაუშვებელია საგამოცდო ოთახში ხელახლა შესვლა, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ოფიციალურად ხდება ოთახიდან გაშვება ზედამხედველების თანხმობით, მაგალითად ტულეტში წასასვლელად. ოთახში ხელახლა შესვლის უფლებით ოთახიდან დროებით გასვლის დროს კანდიდატმა თავისი საგამოცდო მასალა მაგიდაზე უნდა დატოვოს დახურულ მდგომარეობაში.

7.4.3. ადგილების განაწილება

საგამოცდო ადგილები წინასწარ ნაწილდება. ამ მიზნით დგება საგამოცდო სივრცის გეგმა ოთახების განლაგების და ოთახებში მაგიდების წყობის განსაზღვრისათვის. მაგიდები წინასწარ ინომრება. კანდიდატს მისი ოთახის და მაგიდის ნომერი ეცნობება რეგისტრაციის გავლის მომენტში. ნათესავი კანდიდატების გვერდი-გვერდ აღმოჩენის თავიდან ასაცილებლად ხდება სარეგისტრაციო სიაში ერთი გვარის კანდიდატების დაშორიშორება. ასევე, მარეგისტრირებელი ზედამხედველი უფლებამოსილია ერთი გვარის კანდიდატები სხვადასხვა საგამოცდო ოთახში გაანაწილოს.

7.4.4. საგამოცდო ცენტრში დაშვებული მასალები

ბაფის ვებგვერდზე განთავსებული წესებიდან კანდიდატებისათვის წინასწარ ცნობილია საგამოცდო ოთახებში დაშვებული მასალების ნუსხა. გამოცდის დაწყებამდე ზედამხედველები მათ დამატებით ცხადად განუმარტავენ ნებადართული და აკრძალული ნივთების სიის შესახებ.

კანდიდატებს საგამოცდო ოთახში შეუძლიათ გამოიყენონ მხოლოდ:

- პასტები, ფანქრები, სახაზავი და საშლელი;
- წამლები;
- სასმელი წყალი პლასტმასის კონტეინერში;
- კალკულატორი (დაპროგრამებისა და მეხსიერული უზრუნველყოფის გარეშე).
- ერთჯერადი ცხვირსახოცები;
- უხმაუროდ შესაჭმელი მსუბუქი საჭმელი.

აკრძალული და დაუშვებელია საგამოცდო ოთახებში შემდეგი ნივთების შეტანა:

- რვეულები, ქაღალდები, მოდულები, ან სხვა სასწავლო მასალა ნებისმიერ ფორმატში, ან ნებისმიერი ტიპის ინფორმაციის მატარებელი საგანი, გარდა ბაფის მიერ დამტკიცებულისა;
- მობილური ტელეფონები, ან სხვა ელექტრონული მოწყობილობები: მათ შორის პერსონალური ციფრული ასისტენტი (PDAs), უკაბელო ელფოსტის მოწყობილობები, აიპოდი, აუდიო

ვაილების (MP3) ფლეიერი, პეიჯერი, კამერა, რადიო, ჩამწერი მოწყობილობები, ჯიბის კომპიუტერი, პროგრამირებადი საათები;

- ყურსასმენები, ან მიკროფონიანი ყურსასმენები; და
- ნებისმიერი სახის იარაღი.

წესების დაცვის მიზნით, ზედამხეველები დამატებით აფრთხილებენ კანდიდატებს და თხოვენ გამორთონ მობილური ტელეფონები და მასთან ერთად ყველა საკუთარი ნივთი, გარდა იმისა რომელთა გამოყენება დასაშვებია, განათავსონ საგამოცდო ოთახში ცალკე, ზედამხედველის მიერ გამოყოფილ ადგილზე.

7.4.5. საგამოცდო პაკეტების დარიგება

გამოცდაზე ქცევის წესები წინასწარ რიგდება და მაგიდებზე თავსდება კანდიდატების ოთახში შემოსვლამდე. ოთახის შევსების შემდეგ იწყება საგამოცდო პროცედურები. კანდიდატები ზედამხედველთან ერთად ეცნობიან გამოცდაზე ქცევის წესებს, ხელს აწერენ მას და უბრუნებენ ზედამხედველს. კანდიდატები გამოცდის დაწყებამდე ავსებენ გამოცდის პასუხების რვეულის გარეკანს (გამოცდის დასახელება; სახელი და გვარი; პირადი საიდენტიფიკაციო კოდი). ნაბეჭდი საგამოცდო პაკეტები ზედამხედველის მიერ რიგდება და მოითხოვება მათი გადაბრუნებულ მდგომარეობაში დატოვება გამოცდის დაწყების გამოცხადებამდე.

7.5. გამაფრთხილებელი განცხადებები

ზედამხედველები წინასწარ სათანადო მომზადებას გადიან იმის თაობაზე, თუ რა, როგორ და როდის უნდა უთხრან კანდიდატებს ისე, რომ კანდიდატებმა ერთნაირად მიიღონ ერთი და იგივე ინფორმაცია, მიუხედავად იმისა, რომელ საგამოცდო ოთახში იმყოფებიან. საგამოცდო ცენტრის მიერ გაკეთებული ყველა განცხადების მოსმენის შესაძლებლობა უნდა ჰქონდეს ყველა კანდიდატს. გამაფრთხილებელი განცხადებების ნიმუში განხილულია მე-13 დანართში.

7.6. საგანგებო სიტუაციებისთვის განკუთვნილი პროცედურები

გამოცდა ვერ იქნება დაზღვეული დაუგეგმავი მოვლენების მოხდენისაგან, როგორცაა, მაგალითად გამოცდის უსაფრთხოების წესების დარღვევა, წუნდებული საგამოცდო რვეულების გამოვლენა, ხანძარი, ელექტროენერჯის გათიშვა, კანდიდატების ავად გახდომა. საგანგებო სიტუაციის მართვა ევალება მთავარ ზედამხედველს. მან იმგვარად უნდა მოახდინოს რეაგირება საგანგებო სიტუაციებზე, რომ ყურადღება გაამახვილოს გამოცდის უსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე, რათა გამოცდა არ გაუქმდეს.

საგანგებო პროცედურების შესახებ საგამოცდო ცენტრის მთავარი ზედამხედველისათვის განკუთვნილი ინსტრუქციები მოცემულია მე-14 დანართში.

7.7. არამართლზომიერი მოქცევა გამოცდის დროს

კანდიდატებისათვის დადგენილია გამოცდაზე ქცევის წესები. კანდიდატის არამართლზომიერ ქცევად ითვლება გამოცდის მსვლელობისას სხვა კანდიდატებთან კომუნიკაცია, ან ინფორმაციის გადაცემა, ისეთი მასალის გამოყენება, რომლის გამოცდაზე შეტანა აკრძალულია, სხვისთვის ხელისშემშლელი მოქცევა და ასევე წერის დაწყება, ან გაგრძელება გამოცდის ოფიციალურად დაწყებამდე ან დასრულების შემდეგ, ან გამოცდის შეჩერების დროს.

კანდიდატის არამართლზომიერი ქცევის ფაქტის მთავარი წყაროა ზედამხედველის განცხადება დარღვევის ფაქტთან დაკავშირებით. ასეთი ფაქტის დაფიქსირებისას საკმარისია ზედამხედველის სიტყვიერი განცხადება მთავარ ზედამხედველთან, რომელიც უფლებამოსილია გაატაროს სათანადო ზომის.

მთავარი ზედამხედველი უფლებამოსილია გამოცდაზე გამოვლენილი არამართლზომიერი ქცევის სიმძიმის გათვალისწინებით, კანდიდატის მიმართ გაატაროს შემდეგი ღონისძიება:

- მისცეს უკანასკნელი გაფრთხილება (თუ გამოცდის დაწყებიდან მხოლოდ 20 წუთია გასული);
- მოხსნას გამოცდიდან; ან
- გააუქმოს კანდიდატის საგამოცდო ნაშრომი (თუ გამოცდის დასრულებამდე დარჩენილია 30 წუთი).

7.8. კანდიდატების ავადმყოფობა

ამკარად უმნიშვნელო ავადმყოფობის შემთხვევებში, მთავარმა ზედამხედველმა უნდა:

- კანდიდატი გაიყვანოს საგამოცდო ოთახიდან;
- დაადგინოს, საჭიროა თუ არა სამედიცინო დახმარების გაწევა;
- განსაზღვროს, შეუძლია თუ არა კანდიდატს გამოცდის გაგრძელება და როდის;
- განსაზღვროს, კანდიდატს ესაჭიროება თუ არა ცალკე ოთახი გამოცდის (წერის) გასაგრძელებლად;
- დამატებითი დრო მისცეს კანდიდატს იმ დროის საკომპენსაციოდ, რომელიც მან ავად გახდომის დროს დაკარგა; და
- განსაზღვროს, გამოცდის შეფერხება სხვა კანდიდატებისათვის იმდენად მნიშვნელოვანი იყო თუ არა, რომ აუცილებელია მათთვის დამატებითი დროის მიცემა.
- სერიოზული ავადმყოფობის შემთხვევაში, მთავარმა ზედამხედველმა უნდა:
- გამოიძახოს სამედიცინო დახმარება კანდიდატისათვის;
- კანდიდატი საგამოცდო ოთახიდან გაიყვანოს მხოლოდ მაშინ, როდესაც ეს უსაფრთხოა კანდიდატისათვის; და
- ყველა კანდიდატს დაუყოვნებლივ აცნობოს, რომ მათ დამატებითი დრო მიეცემათ, გამოცდის ბოლოს, გამოცდის შეფერხების საკომპენსაციოდ.

7.9. საგამოცდო ნამუშევრების შეგროვება

მთავარი ზედამხედველი პასუხისმგებელია ყველა კანდიდატის მიერ დაწერილი პასუხის შეგროვებასა და აღრიცხვაზე. კანდიდატს, რომელსაც არ სურს, რომ რაიმე მიზეზის გამო თავისი საგამოცდო ნაშრომი შემოწმდეს, უნდა დაწეროს განცხადება. ამგვარი კანდიდატების პასუხები მაინც შეგროვდება, მაგრამ შეფასება არ მოხდება. საგამოცდო პასუხებს აგროვებს ზედამხედველი. ყოველი კანდიდატის საგამოცდო მასალა (რვეული და საგამოცდო კითხვები) თავსდება ინდივიდუალურ კონვერტში და ილუქება. ზედამხედველი უწყისის სიაში წერს კანდიდატის სახელსა და გვარს და ხელს აწერინებს კანდიდატს.

კანდიდატებს უფლება არა აქვთ, საგამოცდო ცენტრიდან გაიტანონ რაიმე ნივთი, რომელიც მათ არ შემოუტანიათ, როგორცაა ცარიელი ქაღალდი, შავად ნაწერი ქაღალდი და საგამოცდო კითხვები.

კანდიდატების მიერ ხელმოწერილ სიას და დალუქულ კონვერტებს ზედამხედველი აბარებს მთავარ ზედამხედველს.

მთავარი ზედამხედველი საგამოცდო ნამუშევრების რაოდენობას უდარებს გამოცდაზე გამოცხადებულ კანდიდატთა რაოდენობას. აკომპლექტებს დაწერილ საგამოცდო პასუხებსა და გამოუყენებელ საგამოცდო კითხვებს ცალ-ცალკე და გადასცემს საგამოცდო კომისიას. საგამოცდო პასუხების გადაცემა ფორმდება მიღება-ჩაბარების აქტით.